

ligger Salgsprisen omkring 100 Procent over, hvad den var i 1914. For Randers, Aalborg og Hjørring Amts Vedkommende er Gennemsnitsprisen omkring 800 Kr. pr. Td. Land; for Viborg Amt ligger den en lille Smule lavere, men den Jord i Viborg Amt, der i Virkeligheden er værd at dyrke, værd at sætte Husmænd ud paa, ligger ogsaa oppe ved de 800 Kr. pr. Td. Land. Og kommer vi ned til Skanderborg Amt, viser det sig, at Gennemsnittet er oppe paa 900 Kr. Men hvis vi undersøger, hvad der i denne Forbindelse er ret interessant, hvorledes denne Salgspris staar i Forhold til de Priser, som de, der har overtaget offentlig Jord, har maattet give, saa viser det sig netop, at vi ogsaa dér havde Ret i, at den officielle Jordpris og den Pris, der bliver handlet med, ligger saa himmelvidt fra hinanden. Vi maa dog til sidst komme dertil, at de to Priser er ens.

En af de Udstykninger, jeg har set, og den, der er allermest berømt indenfor den moderate Presse — Aalborg Amtstidende har haft store Billeder af denne Udstykning —, det er Staegaard i Kjær Herred. Jeg har haft Lejlighed til at se den, og jeg maa indrømme, at Udstykningsforeningen dér har gjort et ganske godt Stykke Arbejde og faaet meget ud af de Materialer, de havde at arbejde med; men Jordprisen dér er 700 Kr. Den skal sættes noget ned, fordi Jorden er besaaet, men selv naar man regner med 600 Kr., er den for høj. Det er ikke fed Jord, det er tværtimod en Jord, der godt kan ryge. Men hvis man saa undersøger, hvorledes Jordvurderingen er i Kjær Herred, viser det sig, at Ejendomme med 12 Tdr. Hartkorn staar i en Jordværdi af 569 Kr. pr. ha. Det er netop saadan en Gaard, der her er udstykket, og her bliver Salgsprisen 600 Kr. pr. Td. Land, altsaa omtrent det dobbelte.

Det samme gør sig gældende, hvis vi tager den Pris, som Præstegaardene er blevet afleveret til. Saa viser det sig, at i Aalborg Amt er Gennemsnitsprisen 580 Kr. pr. ha, medens Salgsprisen i det aabne Marked ligger omkring det dobbelte. I Randers Amt er Prisen 780 Kr. pr. ha. Ogsaa der er Salgsprisen oppe mod det dobbelte. I det hele taget viser disse Tal, at vi saa rigtigt i Fjor, og at den højtærede Minister sikkert havde gjort vel i, om han havde lyttet en lille Smule mere til os.

Saa er Spørgsmaalet, hvilke Ansøgere der faar denne Jord. Den Gang man begyndte paa denne Form af Jordlovgivning, var denne Jord beregnet paa Landarbejdere; senere hed det „Landarbejdere og med dem ligestillede“, saaledes at der ogsaa blev

Adgang for Byerhvervene. Den Gang var det ikke saa morsomt at være Statshusmand. Jeg mindes en Tid, hvor det, hver Gang vi mødte til Auktion, blev læst op i Auktionsvilkaarene, at der ikke blev ydet Kredit til Statshusmænd. Jeg mødte en Gang i en Bank i Randers og vilde laane halvandet Hundrede Kroner. Jeg havde to Kautionsster med, der sikkert var 100 000 Kr. værd i Fællesskab; men i Banken sagde de: Vi laaner ikke Penge ud til Statshusmænd, det er et Princip, vi har. Der blev ikke altid set saa mildt paa os, men jeg haaber og tror, at der for Fremtiden vil ske en Ændring. Nu viser det sig nemlig, at der blandt de Ansøgere, der nu kommer ind, ikke alene er Tyende, men adskillige Gaardmandsbørn, og naar disse nu ogsaa bliver Statshusmænd, saa bliver det sikkert ganske fint at være Statshusmand.

Man taler som Regel saa meget til Tyendet om Sparsommelighed; men det er værd at lægge Mærke til, naar man gaar Andragenderne igennem, at Arbejderne, der kommer inde fra Byerne — og det er mange, der prøver paa at komme ud paa Landet igen, fordi de har prøvet Arbejdsløshedens Helvede —, møder med Sparekassebøger, der viser, at de igennem Krigsaarene har opsparet en Kapital paa 2 000—3 000 Kr. Tyendet møder med det samme, og vi kan se, at Pengene er opsparet gennem flere Aar. Men det er betegnende, at naar Gaardmandsbørnene møder, saa møder Fædrene gerne med og siger, at naar Børnene overtager Huset, saa vil de være villige til at sætte Besætning paa det, Sparsommeligheden har ikke været saa stærkt fremtrædende hos den Klasse af Befolkningen; men jeg forstaar det godt. Vore økonomiske Forhold har udviklet sig saaledes, at det for Fremtiden maaske kan blive vanskeligt for Gaardmandsklassen at sætte deres Børn i Vej. Dette har man fra det konservative Partis Side været stærkt medvirkende til, fordi man holdt paa, at det var det frie Initiativ, der skulde være det gældende paa alle Omraader, og at man ikke ved Statsindgreb i nogen som helst Retning maatte søge at hindre, at Konjunkturgevinsten gik ud over alle Rimelighedens Grænser. Netop dette bevirkede, at danske Landejendomme kom saa højt op i Pris, og at danske Penge fik saa lidt Købeværdi, ogsaa ved Køb af Ejendomme, at selv Gaardmandsbørn maa se hen til denne Lovgivning, der ellers er skabt for Arbejdsklassen.

Der er en anden Ting, som gør mig ikke saa lidt betænkelig. Partiet Venstre holder saa stærkt paa den private Ejendomsret,